

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

'00019
NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 มี.ค. 2556	22	8005	5

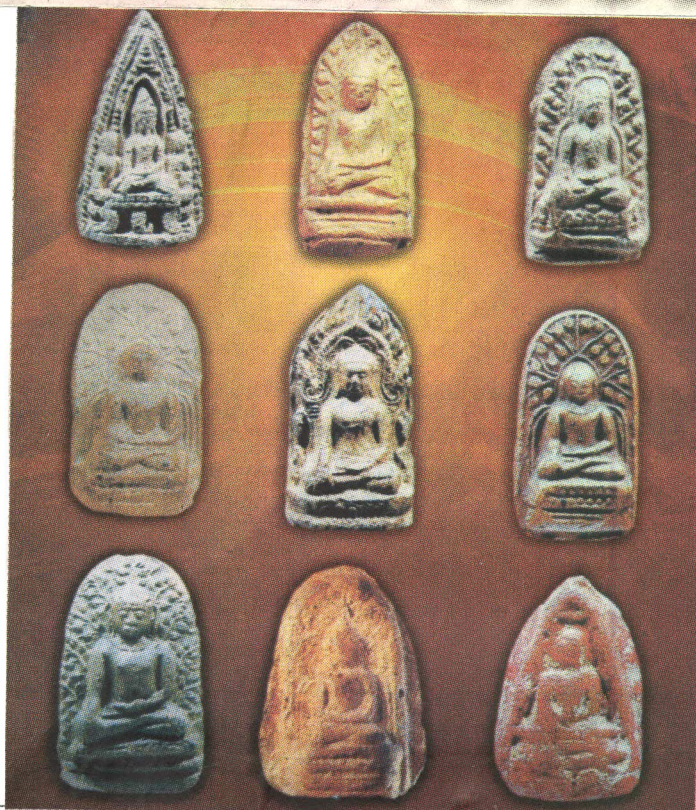

“พระรอด”

วัดมหาวันลำพูน

หนึ่งใน

พระเครื่องเบญจภาคี

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 มี.ค. 2556	22	8005	5

ในอดีตแม้กระแสดตุคามรามเทพ จะระบาดไปทั่วประเทศ มีศรัทธาประชาชนจำนวนมากห้อยจตุคามรามเทพ ทั้งที่รู้และไม่รู้ถึงที่มาที่ไป บางคนห้อยเพราะเชื่อตามกระแสจะองค์ไหนรุ่นไหนก็ได้ บางคนห้อยเพราะแรงศรัทธา

ไม่ว่าในแผ่นดินล้านนา จตุคามรามเทพได้แพร่ขยายเข้ามาจนเมื่อเวลาเดินทางผ่านวัดไหนก็จะเห็นป้ายพิธีปลุกเสกจตุคามรามเทพแทบทุกวัด สนรราคามีให้เข้าตั้งแต่องค์ละ 99 บาทไปจนถึงองค์ละ 599 บาท หรือบางที่องค์ละหลายพันก็ยังมี ทว่าถ้าไปถามในบรรดาพุทธศาสนิกชนคนเมืองล้านนาในรุ่นเก่าแล้ว หลายคนไม่ได้สนใจกระแสจตุคามรามเทพมากนัก เพราะว่าจตุคามรามเทพมีถิ่นกำเนิดไม่ได้อยู่ในภาคเหนือ ดังนั้นจะให้คนรุ่นเก่าเข้าถึงศรัทธาคงเป็นไปได้ยาก

จะว่าไปแล้ว สิ่งที่คนภาคเหนือ (โดยสายเลือดแท้ ๆ) นิยมห้อยกันคงหนีไม่พ้นพระเครื่องของเกจิที่มีชื่อเสียงในอดีต เช่น ห้อยเหรียญครูบาศรีวิชัย ห้อยเหรียญหลวงปู่แหวนสุจิณโณ ห้อยพระรอดวัดมหาวัน เป็นต้น โดยเฉพาะพระรอดวัดมหาวันลำพูน ถือได้ว่าเป็นวัดมงคลที่มีอายุเก่าแก่เกินกว่า 1,000 ปี อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในพระเครื่องเบญจภาคี

นักนิยมพระเครื่องหลายต่อหลายคนเมื่อมีโอกาสเดินทางไปจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ไม่พลาดที่จะแวะเข้าไปที่วัดมหาวัน วัดแห่งนี้นอกจากจะเป็นวัดหลวงเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในสมัยพระนางจามเทวีแล้ว วัดนี้ยังเป็นต้นตำรับของพระรอดเมืองลำพูน ที่นักสะสมพระเครื่องต่างต้องการมีไว้ครอบครอง

ผมเองแม้ว่าจะไม่ใช่คนเลงเล่นพระด้วยแต่กระนั้นผมก็ยังห้อยคอด้วยพระรอดพิมพ์เล็กที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ แม้สนรราคาค่าเช่าจะไม่สูงมากนักแต่การที่ผมเป็นคนลำพูนโดยกำเนิดจึงไม่อายใครและเต็มใจที่จะห้อยพระรอดอย่างภาคภูมิใจ

หลายท่านอาจสงสัยว่าพระรอดวัดมหาวันลำพูนเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ทำให้ถึงมีราคาเช่าสูงนัก ผมอาจจะไขคำตอบต่าง ๆ ได้ไม่ชัดเจนนักเพราะว่าไม่ใช่คนเล่นพระ แต่ถ้าจะถามถึงประวัติความเป็นมาของพระรอดและวัดมหาวันละก็ พอจะตอบได้บ้าง !?

เป็นที่รู้กันดีว่าวัดมหาวันลำพูนเป็นต้นกำเนิดของพระรอด ถ้าลอง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 มี.ค. 2556	22	8005	5

ย้อนไปเมื่อปี พ.ศ.1200 เศษเมื่อมีฤๅษีสององค์นามว่า วาสุเทพฤๅษีและ
สฤๅกทันตฤๅษี ซึ่งทั้งสองเป็นพระสหายกันได้ปรึกษารื้อตกลงที่จะสร้าง
เมืองใหม่ขึ้นทางริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำกวัง เมื่อพระฤๅษีทั้งสองสร้าง
เมืองแล้วเสร็จจึงได้ให้ควิยะบุรุษเป็นทูตไปอัญเชิญพระนางจามเทวีราชธิดา
ของพระเจ้ากรุงละโว้ขึ้นมากปกครองเมืองพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร พระสงฆ์
พราหมณาจารย์ ไทราชาบัณฑิต แพทย์และช่างต่าง ๆ อย่างละ 500
พระนางจามเทวีทรงใช้เวลาเดินทางโดยล่องขึ้นมาจากแม่น้ำปิง
นานกว่า 7 เดือน จากนั้นที่กจามเทวีวงศ์พงศาวดารเมืองระบุว่า เมื่อพระนาง
จามเทวีเสด็จมาถึงนครทริภุญชัยได้ 7 วันก็ทรงประสูติพระโอรสทั้งสอง
พระองค์คือ อนันตยศและมหันตยศ หลังจากนั้นवासुเทพฤๅษีและสฤๅกทันต
ฤๅษีพร้อมด้วยประชาชนพลเมืองจึงได้พร้อมใจกันจัดพิธีราชาภิเษกพระนาง
จามเทวีขึ้นเป็นปฐมกษัตริย์เสวยราชสมบัติในเมืองทริภุญชัย

เมื่อพระนางจามเทวีเสด็จขึ้นครองเมืองทริภุญชัยแล้ว พระองค์จึง
ได้ชักชวนอาณาประชาราษฎร์ให้ร่วมกันสร้างพระอารามใหญ่น้อยเพื่อถวาย
แด่พระรัตนตรัย ทั้งยังเป็นที่พักพิงของพระสงฆ์ที่มาจากกรุงละโว้ ซึ่งวัด
ต่างที่พระนางจามเทวีได้ทรงสร้างขึ้นมีอยู่ 5 วัดด้วยกัน

วัดอรัญญิกรัชมาราม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ปัจจุบันคือวัดดอน
แก้วรวมกับวัดตันแก้ว

วัดมูลการาม อยู่ทางทิศใต้ คือวัดกุละมุก (ลมักกัญฐะ) ปัจจุบันคือ
วัดรมณียาราม

วัดอาพัทธาราม อยู่ทางทิศเหนือ ปัจจุบันคือวัดพระคงฤๅษี

วัดมหาสถาราม อยู่ทางทิศใต้ ปัจจุบันคือวัดประตูลี้

วัดมหาวนาราม อยู่ทางทิศตะวันตก ปัจจุบันคือวัดมหาวน

เมื่อสร้างวัดขึ้นทั้ง 5 วัดแล้ว พระนางจามเทวีก็ได้สร้างพระพุทธรูป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 มี.ค. 2556	22	8005	5

ประดิษฐานไว้ทั้ง 5 วัด ส่วนวาสุเทภุณีและสุกกทันตฤๅษี จึงได้มาปรารภ
กันว่าเมืองหริภุญชัยนครนี้มีสตรีเป็นเจ้าผู้ครองนคร ในอนาคตข้างหน้า
อาจจะมีข้าศึกมารุกราน ทั้งสองจึงได้ปรึกษารื้อที่จะสร้างเครื่องรางของ
ขลังไว้เพื่อเป็นที่สักการบูชารักษาบ้านเมืองและเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่
เหล่าทหารและอาณาประชาราษฎร์ จึงได้ผูกอาถรรพ์ไว้ตรงใจกลางเมือง
แล้วจัดหาดินลำนูนทั้ง 4 ทิศพร้อมด้วยว่านอีกหนึ่งพันชนิดและเกสร
ดอกไม้มารวมเข้าด้วยกันกับเวทย์มนต์คาถาจากนั้นคลุกเคล้ากันจนได้ที่จัด

สร้างพระพิมพ์ขึ้น 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเรียกว่า พระคง เพื่อความมั่นคงของ
นครหริภุญชัยอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า พระรอด เพื่อความอยู่รอดปลอดภัย
เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ผสมไฟด้วยไม้มะขากฟ้าหรือปารกฟ้า เป็นเวลานาน 7 วัน
7 คืน แล้วจึงนำพระคงที่เผาแล้วไปบรรจุไว้ที่วัดพระคงฤๅษี นำพระรอด
ไปบรรจุไว้ที่วัดมหายาน

ปัจจุบันพระรอดวัดมหายานกลายเป็นพระเครื่องชื่อดังที่มีราคา
ค่าเช่าสูงมาก ทั้งยังถูกบรรจุไว้เป็นพระกรุเก่าแก่หนึ่งในเบญจภาคีที่
นักนิยมพระเครื่องต่างแสวงหา แม้ในระยะหลังจะมีการทำพระรอด
ขึ้นมาใหม่ทว่าพระรอดเก่าที่ถูกขุดโดยชาวบ้านก็กระจายไปอยู่ในมือของ
นักสะสมพระทั่วไป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 มี.ค. 2556	22	8005	5

รู้เรื่องพระรอด

พระรอด เป็นพระพิมพ์ขนาดเล็กที่สุดในบรรดาพระเครื่องสกุลลำพูน เป็นพระพิมพ์ที่สร้างขึ้นในสมัยพระนางจามเทวี ในสมัยก่อนจะทำพระรอดขึ้นเพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชนและทหารไว้คุ้มครองรักษาในยามสงครามและเก็บไว้ที่สูงเพื่อสักการบูชา

ลักษณะทั่วไปของพระรอด เป็นพระปางมารวิชัย มีฐานอยู่ใต้ที่นั่งและมีพาดิสังกะ(พาดิสัง) รองรับไว้บนฐาน ข้างหลังองค์พระมีลวดลายกระจัดขาวพื้นเมืองเหนือเรียกว่า ใบโพธิ์ พระอุระพังพาย พระกรรณ (หู) ยาวลงมาเกือบถึงพระอังสะทั้งสองข้าง ส่วนด้านหลังนั้นไม่มีลวดลายอะไร

พระรอดเท่าที่พบมี 6 พิมพ์ด้วยกันคือ พิมพ์เล็ก พิมพ์สั้น พิมพ์เส้น พิมพ์ยาว พิมพ์ฐานสองชั้น พิมพ์ฐานชั้นเดียวเรียกว่า พิมพ์ต้อ ขนาดของพระรอดมีขนาดไม่เหมือนกัน ขนาดใหญ่เกือบจะเท่าพระคงก็มี เรียกว่าพระรอดหลวง ฐานกว้างประมาณ 1 นิ้วและขนาดเล็กไปตามลำดับจนถึงขนาดเท่าใบมะขามเรียกว่า พระรอดใบมะขาม ซึ่งหายากที่สุด

เนื้อพระรอด เป็นเนื้อกระเบื้องดินเผา เนื้อนี้คล้ายสีผึ้งดินละเอียด ไม่มีเม็ดแร่เจือปน ไม่มีรอยร้าวหรือรอยแตก เนื้อแน่น มีน้ำหนักกว่าดินธรรมดาในปริมาณที่เท่ากัน

สี พระรอดมีหลายสีด้วยกัน ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของวัตถุดิบที่เผา เช่นสีเขียวปึกเมลงๆ สีแดง สีขาวแต่ไม่สด สีเหลือง แต่ไม่เรื่อ สีหมอกๆ สีดอกพิทูสแห้ง สีดอกมะละกอ สีถ่าน คือมี 2 สีในองค์เดียว เป็นต้น

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakrapong@chiangmainews.co.th